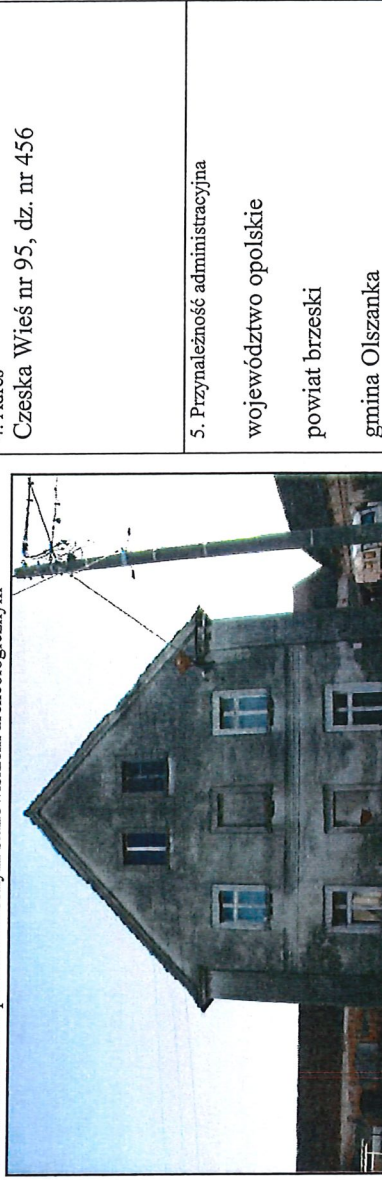
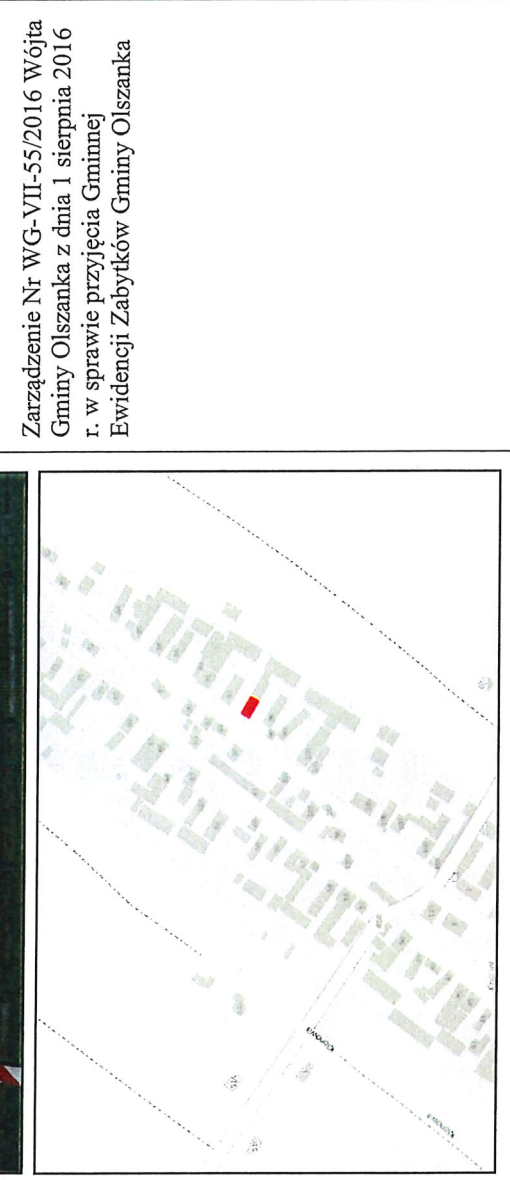

GEZ 50	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania ok. 1850 r., ok. 1900 r.	4. Adres Czeska Wieś nr 95, dz. nr 456	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			
1. Widok od pld.-zach. 2. Widok od zach. 3. Widok od ptn.-zach. 4. Lokalizacja.			
6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka			

8. Historia, opis i wartości:

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömischedorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzelsów, właścicieli klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnowiono dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano krużgół. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnice i 11 chatupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek datowany na ok. 1850 r., prawdopodobnie przebudowany ok. 1900 r. Zlokalizowany w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, w układzie szczytowym względem drogi. Wzniesiony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otynkowany, z pokryciem z dachówki karpiołki ceramicznej i betonowej. Elewacja północno wschodnia asymetryczna, pięcioosiowa, z otworem drzwiowym w osi drugiej. Elewacja północno zachodnia trójosiowa, w partii szczytowej dwuosiowa. Elewacja południowo zachodnia pięcioosiowa, z otworem drzwiowym w osi środkowej. Dekoracja architektoniczna w postaci kanelurowanych pilastrów ujmujących elewację szczytową i frontową, gzymsów międzykondygnacyjnych, ujmującego szczyt i koronujących, a także obramień otworów. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Stolarka okienna różnicowana, historyczna dwudzielna, jednopoziomowa, z podziałami skrzydeł szczeblinami. Włotna w większości dwudzielna, dwupoziomowa, w podziale krzyżowym. Stolarka drzwiowa dwuskrzydłowa, w konstrukcji płycinowo-ramowej, z nadświetlem. Drugie drzwi w konstrukcji deskowej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu brak ugięć, w części wschodniej widoczne falowanie. W pokryciu dachowym występują ubytki. Wody opadowe odprowadzane są z połaci poprzez okapy. Mury bez widocznych odchylen czy spękań, w partiach dolnych i lokalnie wyżej zawilgocone. Tynki cementowo-wapienne, z znacznymi ubytkami, odparzone i spękane, silnie zabrudzone. Na powierzchni tynków glony i porosty, a także ślady wysoleń. Wielkość i rozmieszczenie otworów w elewacji północno wschodniej wskazuje na zmiany w otworowaniu. Historyczna i włotna stolarka okienna w stanie miernym, z ubytkami malatur i kitów, z widoczną degradacją drewna. Stolarka drzwiowa w elewacji frontowej z ubytkami malatur, w partiach dolnych drewno zdegradowane. Stolarka drzwiowa w elewacji tylnej w stanie złym.

Postulaty:

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym, ewentualnie remont więźby dachowej w wymaganym zakresie,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgożenia murów,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów z dopuszczeniem stosowania blend, wymiany tynków na wapienne na bazie wapna hydraulicznego z zachowaniem, wymiany okien na stolarkę w formach powtarzających rozwiązania historyczne; renowacji stolarki drzwiowej (w elewacji frontowej) oraz wymiany stolarki (elewacja tylna); wymiana pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiołkę.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków